

Sprawa C-72/22 PPU

Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym zgodnie z art. 98 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości

Data wpływu:

4 lutego 2022 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Litwa)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

2 lutego 2022 r.

Strona skarżąca:

M. A.

Strona przeciwna:

Valstybės sienos apsaugos tarnyba (Państwowa Straż Graniczna)

Przedmiot skargi w postępowaniu głównym

Zgodność z prawem i uzasadnienie zatrzymania obywatela państwa trzeciego ubiegającego się o azyl, który nielegalnie wjechał na terytorium Republiki Litewskiej i nielegalnie tam przebywa w przypadku ogłoszenia w państwie sytuacji wyjątkowej spowodowanej masowym napływem cudzoziemców.

Przedmiot i podstawa prawna wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Wykładnia art. 7 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej; wykładnia art. 4 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej

ochrony; oraz wykładnia art. 8 ust. 2 i 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/33/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia norm dotyczących przyjmowania wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową.

Artykuł 267 akapit trzeci Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Pytania prejudycjalne

1. Czy art. 7 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej w związku z art. 4 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony należy interpretować w ten sposób, że wyklucza on przepisy prawa krajowego, takie jak mające zastosowanie w niniejszej sprawie, które w razie ogłoszenia stanu wojennego, stanu wyjątkowego lub sytuacji wyjątkowej spowodowanej masowym napływem cudzoziemców co do zasady uniemożliwiają ubieganie się o ochronę międzynarodową cudzoziemcowi, który nielegalnie wjechał i przebywa na terytorium państwa członkowskiego?

2. Jeżeli odpowiedź na pytanie pierwsze jest twierdząca: czy art. 8 ust. 2 i 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/33/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia norm dotyczących przyjmowania wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową należy interpretować w ten sposób, że wyklucza on przepisy prawa krajowego, na mocy których w razie ogłoszenia stanu wojennego, stanu wyjątkowego lub sytuacji wyjątkowej spowodowanej masowym napływem cudzoziemców osoba ubiegająca się o azyl może być zatrzymana tylko dlatego, że wjechała na terytorium Republiki Litewskiej, przekraczając granicę państwową Republiki Litewskiej nielegalnie?

Powołane przepisy prawa Unii

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony (zwana dalej „dyrektywą 2011/95”): art. 4 ust. 1.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej (zwana dalej „dyrektywą 2013/32”): art. 6, art. 7 ust. 1 i art. 33.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/33/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia norm dotyczących przyjmowania wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową (zwana dalej „dyrektywą 2013/33”): motyw 15, art. 8 ust. 2 i 3.

Powołane przepisy prawa krajowego

Įstatymas dėl užsieniečių teisinės padėties (ustawa Republiki Litewskiej o statusie prawnym cudzoziemców) (wersja obowiązująca; zwana dalej „ustawą o statusie cudzoziemców”): art. 2 („Definicje”) ust. 18⁴ i 20; art. 10 („Nielegalny wjazd do Republiki Litewskiej”) pkt 1; art. 23 („Nielegalny pobyt w Republice Litewskiej”) pkt 6 i 8; art. 67 („Składanie wniosku o udzielenie azylu”) ust. 1¹ (ważny od dnia 12 sierpnia 2021 r. do dnia 1 stycznia 2022 r.); art. 77 („Okoliczności uniemożliwiające rozpatrzenie wniosku o udzielenie azylu”) ust. 1; art. 113 („Podstawy zatrzymania cudzoziemca”) ust. 1 i 4; art. 140¹² („Wnioskowanie o udzielenie azylu”) ust. 1 i 2; art. 140¹⁷ („Podstawy zatrzymania osoby ubiegającej się o azyl”); oraz art. 140¹⁹ („Alternatywy dla zatrzymania”) ust. 1 i 2 zawarty w rozdziale X² („Stosowanie niniejszej ustawy w razie ogłoszenia stanu wojennego, stanu wyjątkowego lub sytuacji wyjątkowej spowodowanej masowym napływem cudzoziemców”).

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2016 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-131 patvirtintas Prieglobsčio Lietuvos Respublikoje suteikimo ir panaikinimo tvarkos aprašas (harmonogram procedury udzielania i cofania azylu w Republice Litewskiej zatwierdzony rozporządzeniem ministra spraw wewnętrznych Republiki Litewskiej nr 1V-131 z dnia 24 lutego 2016 r.) (wersja obowiązująca; zwany dalej „harmonogramem”): ust. 22, 23 i 24.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. liepos 2 d. nutarimas Nr. 517 „Dėl valstybės lygio ekstremaliosios situacijos paskelbimo ir valstybės lygio ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo paskyrimo“ (uchwała nr 517 rządu Republiki Litewskiej z dnia 2 lipca 2021 r. „W sprawie ogłoszenia sytuacji wyjątkowej na szczeblu krajowym i powołania Kierownika Krajowych Operacji Nadzwyczajnych”): ust. 1.

Lietuvos Respublikos Seimo 2021 m. liepos 13 d. rezoliucija Nr. XIV-505 „Dėl hibridinės agresijos atėmimo“ (uchwała nr XIV-505 Parlamentu Republiki Litewskiej z dnia 13 lipca 2021 r. „O zwalczaniu agresji hybrydowej”): ust. 5.

Zwięzłe przedstawienie stanu faktycznego i przebiegu postępowania głównego

- 1 W dniu 17 listopada 2021 r. skarżący M. A., który podróżował z Republiki Litewskiej minibusem z innymi obywatelami państw trzecich, został zatrzymany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez straż graniczną tego państwa, ponieważ nie był w stanie okazać koniecznych dokumentów podróży, wiz ani

zezwoleń na pobyt w Republice Litewskiej i w Unii Europejskiej. W dniu 19 listopada 2021 r. został przekazany funkcjonariuszom Państwowej Straży Granicznej działającej przy ministerstwie spraw wewnętrznych Republiki Litewskiej (zwaney dalej „strażą graniczną”) i zatrzymany na 48 godzin. Straż graniczna złożyła do Alytus Division of the Alytaus apylinkės teismas (sądu rejonowego w Alytus; zwanego dalej „sądem pierwszej instancji”) wniosek o zatrzymanie skarżącego do czasu ustalenia jego statusu prawnego, na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy. Straż graniczna poinformowała sąd pierwszej instancji, że systemy informatyczne Republiki Litewskiej nie zawierały danych na temat statusu prawnego skarżącego w Republice Litewskiej ani o jego przekroczeniu granicy państwa, że przybył do Republiki Litewskiej nielegalnie i przebywał w niej nielegalnie w czasie, gdy ogłoszono sytuację wyjątkową spowodowaną masowym napływem cudzoziemców, a także że może on zbiec, aby uniknąć zatrzymania i ewentualnej deportacji. Skarżący stwierdził przed sądem pierwszej instancji, że ostatecznym celem jego podróży było inne państwo Unii Europejskiej, a mianowicie Niemcy.

- 2 Na mocy postanowienia z dnia 20 listopada 2021 r. wydanego przez sąd pierwszej instancji skarżący został zatrzymany na okres 3 miesięcy, lecz nie dłużej niż do dnia 18 lutego 2022 r., w oczekiwaniu na decyzję w sprawie statusu prawnego w Republice Litewskiej. Ponieważ skarżący wnioskował podczas rozprawy o ochronę międzynarodową, sąd pierwszej instancji uznał go za osobę ubiegającą się o azyl. Biorąc pod uwagę, że skarżący wjechał do Republiki Litewskiej nielegalnie, sąd pierwszej instancji uznał, iż istniała podstawa do zatrzymania ubiegającego się o azyl wynikająca z art. 113 ust. 4 pkt 2 ustawy o statusie cudzoziemców: zgodnie z tym przepisem osoba ubiegająca się o azyl może zostać zatrzymana w celu ustalenia podstaw wniosku o udzielenie azylu (gdy informacji o tych podstawach nie można uzyskać bez zatrzymania osoby ubiegającej się o azyl), jak również jeżeli w świetle określonych okoliczności, o których mowa w wyżej wymienionej ustawie, istnieją podstawy, by przypuszczać, że cudzoziemiec może zbiec, aby uniknąć odesłania do innego państwa lub wydalenia z Republiki Litewskiej.
- 3 Skarżący odwołał się od postanowienia sądu pierwszej instancji do Lietuvos vyriausiosios administracinės teismeds (najwyższego sądu administracyjnego Litwy), domagając się zastosowania środka alternatywnego względem zatrzymania, a mianowicie obowiązku regularnego zgłaszania się do straży granicznej o określonej porze. Na rozprawie przed sądem apelacyjnym skarżący ponownie wnosił o udzielenie azylu.
- 4 W dniu 24 stycznia 2022 r. skarżący złożył do straży granicznej wniosek o udzielenie azylu, który został przekazany departamentowi migracji działającemu przy ministerstwie spraw wewnętrznych Republiki Litewskiej (zwanemu dalej „departamentem”). W dniu 27 stycznia 2022 r. departament odrzucił wniosek skarżącego o udzielenie azylu, stwierdzając, że nie został on złożony zgodnie z wymogami przewidzianymi przepisami Republiki Litewskiej, a ponadto nie został złożony niezwłocznie. Na rozprawie przed sądem apelacyjnym

pełnomocnik straży granicznej i pełnomocnik skarżącego wnosili, by sąd odsyłający nakazał departamentowi rozpatrzenie wniosku o udzielenie azylu złożonego przez skarżącego.

Główne argumenty stron postępowania głównego

- 5 Zdaniem skarżącego sąd pierwszej instancji niesłusznie nakazał zastosowanie wobec niego najostrejszego środka, a więc zatrzymania, który był nieproporcjonalny i ograniczał wolność skarżącego w większym stopniu niż było to konieczne do realizacji celu doprecyzowania podstaw wniosku o udzielenie azylu. Skarżący stwierdza, że złożył pisemny wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej niezidentyfikowanemu funkcjonariuszowi straży granicznej w dniu 20 listopada 2021 r., ale nie ma żadnych informacji o postępach rozpatrywania tego wniosku. Podczas rozprawy ponowił on również swój wniosek o udzielenie azylu. Ponadto skarżący twierdzi, że nie był świadomy, iż wjechał na terytorium Republiki Litewskiej z Republiki Białorusi, ponieważ funkcjonariusze białoruscy zapewniali go, że po przekroczeniu granicy państwa znajdzie się w Rzeczypospolitej Polskiej.
- 6 Straż graniczna zauważa, że skarżący, który wjechał do bezpiecznego kraju (Republiki Litewskiej) z kraju niebezpiecznego, nie zgłosił się do właściwych organów w celu ustalenia jego statusu prawnego, ale kontynuował podróż przez państwa Unii Europejskiej, nielegalnie przekraczając granice wewnętrzne. Ponieważ skarżący nie ma miejsca zamieszkania w Republice Litewskiej ani społecznych, gospodarczych ani innego rodzaju powiązań ani środków utrzymania w tym państwie, bardzo prawdopodobne jest, że w razie zastosowania środków innych niż zatrzymanie skarżący opuściłby miejsce zamieszkania, zanim podjęto by decyzję w sprawie jego statusu prawnego w Republice Litewskiej. Zdaniem straży granicznej nie ma żadnych danych wskazujących na zarejestrowanie wniosku skarżącego o udzielenie azylu, ponieważ taki wniosek nie został złożony zgodnie z przepisami obowiązującymi w Republice Litewskiej.

Zwięzłe uzasadnienie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

- 7 Sąd odsyłający zauważa po pierwsze, że w celu określenia, czy zatrzymanie skarżącego było właściwe i czy możliwe było zastosowanie wobec niego środka alternatywnego względem zatrzymania, należy ustalić, czy skarżący ma być postrzegany jako osoba o statusie osoby ubiegającej się o azyl, ponieważ przepisy krajowe regulują w odmienny sposób zatrzymanie i środki alternatywne względem niego, jeżeli dotyczy ono cudzoziemców, którzy posiadają taki status, i cudzoziemców, którzy go nie posiadają.
- 8 Analizując przepisy prawa krajowego w tym względzie, sąd odsyłający stwierdza, że zgodnie z art. 140¹⁷ ustawy o statusie cudzoziemców, który reguluje podstawy zatrzymania osoby ubiegającej się o azyl w razie ogłoszenia stanu wojennego, stanu wyjątkowego lub sytuacji wyjątkowej spowodowanej masowym napływem

cudzoziemców, osoba ubiegająca się o azyl może zostać zatrzymana jedynie w przypadkach, o których mowa w art. 113 ust. 4 ustawy o statusie cudzoziemców, jak również gdy wjechała na terytorium Republiki Litewskiej, nielegalnie przekraczając granice Republiki Litewskiej, natomiast cudzoziemiec, który nie ma statusu osoby ubiegającej się o azyl, podlega odrębnym podstawom zatrzymania (art. 113 ust. 1 pkt 1–7 ustawy o statusie cudzoziemców). Sąd odsyłający zauważa również, że środek alternatywny względem zatrzymania, a mianowicie zakwaterowanie cudzoziemca w ośrodku straży granicznej lub innym ośrodku przystosowanym w tym celu bez ograniczania jego swobody przemieszczania się, może być zastosowany tylko w sytuacji, gdy cudzoziemca uznano za osobę o statusie osoby ubiegającej się o azyl (art. 140¹⁹ ust. 1 i 2 ustawy o statusie cudzoziemców).

- 9 Na podstawie przepisów prawa krajowego termin „osoba ubiegająca się o azyl” odnosi się do cudzoziemca, który zgodnie z procedurą określoną w ustawie o statusie cudzoziemców złożył wniosek o udzielenie azylu, w związku z którym nie podjęto jeszcze ostatecznej decyzji (art. 2 ust. 20 ustawy o statusie cudzoziemców). Sąd odsyłający podkreśla, że chociaż art. 2 ust. 18⁴ ustawy o statusie cudzoziemców definiuje wniosek o udzielenie azylu jako wniosek złożony w dowolnej formie przez cudzoziemca, dotyczący udzielenia azylu w Republice Litewskiej, wniosek taki może zostać złożony jedynie zgodnie z procedurą określoną w ustawie o statusie cudzoziemców.
- 10 Artykuł 140¹² ust. 1 ustawy o statusie cudzoziemców ustanawia następującą procedurę składania wniosku o udzielenie azylu w razie ogłoszenia stanu wojennego, stanu wyjątkowego lub sytuacji wyjątkowej spowodowanej masowym napływem cudzoziemców: wniosek o udzielenie azylu może być złożony przez cudzoziemca: 1) na przejściach granicznych oraz w strefach tranzytowych – u straży granicznej; 2) na terytorium Republiki Litewskiej w przypadku legalnego wjazdu do Republiki Litewskiej – w departamencie migracji; 3) w innym państwie – w misji dyplomatycznej lub placówce konsularnej Republiki Litewskiej wyznaczonej przez ministra spraw zagranicznych. Wniosek o udzielenie azylu złożony przez cudzoziemca w sposób sprzeczny z procedurą, o której mowa w ust. 1 tego artykułu, nie zostanie przyjęty, lecz zostanie udzielone wyjaśnienie dotyczące procedury składania wniosku o udzielenie azylu (art. 140¹² ust. 2 ustawy o statusie cudzoziemców). Jeżeli wniosek o udzielenie azylu zostanie złożony do organu, który nie jest wskazany w odpowiednim przepisie ustawy o statusie cudzoziemców, lub nie zostaną spełnione wymogi określone w konkretnych przepisach ustawy o statusie cudzoziemców lub harmonogramie, należy zwrócić wniosek danemu cudzoziemcowi, informując go jednocześnie o procedurze składania wniosku o udzielenie azylu (ust. 23 harmonogramu).
- 11 Zgodnie z ustawą o statusie cudzoziemców wjazd cudzoziemca do Republiki Litewskiej postrzega się jako nielegalny, jeżeli dana osoba wjechała do kraju z naruszeniem przepisów kodeksu granicznego Schengen (art. 10 ust. 1), a pobyt cudzoziemca w Republice Litewskiej postrzega się jako nielegalny, jeżeli dana

osoba pozostaje w Republice Litewskiej bez zezwolenia na podróż lub wizy, w sytuacji gdy ma obowiązek posiadać takie zezwolenie na podróż lub wizę, lub gdy nielegalnie wjechała do Republiki Litewskiej (art. 23 ust. 6 i 8). Mając na uwadze wspomniane przepisy prawa krajowego i fakt, iż skarżący w postępowaniu głównym wjechał do Republiki Litewskiej, posiadając paszport, lecz nie posiadając dokumentów potwierdzających jego legalny wjazd i pobyt, sąd odsyłający uznał, że wjechał on do Republiki Litewskiej i pozostaje na jej terytorium nielegalnie, a zatem nie może zgodnie z art. 140¹² ust. 1 ustawy o statusie cudzoziemców złożyć wniosku o udzielenie azylu. Chociaż straż granicznej przysługuje swoboda uznania w zakresie przyjęcia wniosku o udzielenie azylu złożony przez cudzoziemca, który nielegalnie przekroczył granicę państwa Republiki Litewskiej, mając na uwadze podatność takiej osoby na zagrożenia lub inne szczególne okoliczności (art. 140¹² ust. 2 ustawy o statusie cudzoziemców), taka swoboda uznania w ocenie sądu odsyłającego jest niedookreślona i nie sposób ustalić jej granic ani skuteczności.

- 12 Sąd odsyłający przeanalizował ponadto przepisy prawa Unii dotyczące nadawania statusu wnioskodawcy ubiegającego się o ochronę międzynarodową. Sąd zauważa, że zgodnie z art. 7 ust. 1 dyrektywy 2013/32 państwa członkowskie mają obowiązek zapewnić, aby dana osoba miała prawo wystąpić z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej. Zgodnie z art. 4 ust. 1 dyrektywy 2011/95 państwa członkowskie mogą nałożyć na wnioskodawcę obowiązek jak najszybszego przedstawienia wszystkich elementów niezbędnych do uzasadnienia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, a obowiązkiem państw członkowskich jest współpraca z wnioskującym od udzielenie takiej ochrony, gdy ten złoży wniosek. Zdaniem sądu odsyłającego art. 6 dyrektywy 2013/32 pozostawia państwom członkowskim swobodę w ustanowieniu procedury składania wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej; jednak realizacja takiej swobody nie może skutkować ograniczeniem skutecznej możliwości złożenia wniosku w możliwie szybkim czasie.
- 13 Sąd odsyłający stwierdza, że złożenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej do jednego z organów, o których mowa w art. 6 dyrektywy 2013/33, uznane jest przez Trybunał Sprawiedliwości za istotny etap procedury udzielania ochrony międzynarodowej. Obywatel państwa trzeciego lub bezpaństwowiec wnioskuję o udzielenie ochrony międzynarodowej w rozumieniu art. 2 lit. c) dyrektywy 2013/32 z chwilą złożenia wniosku. Uważa się ponadto, że z takim wnioskiem wystąpiono w chwili, gdy zainteresowana osoba zgłosiła jednemu z organów, o których mowa w art. 6 ust. 1 dyrektywy 2013/32, swój zamiar ubiegania się o ochronę międzynarodową, przy czym zgłoszenie tego zamiaru nie może podlegać żadnym formalnościom administracyjnym (wyrok z dnia 17 grudnia 2020 r., Komisja Europejska/Węgry, C-808/18, EU:C:2020:1029, pkt 97, 99, 100).
- 14 Z orzecznictwa Trybunału wynika również, że po pierwsze, uzyskanie statusu wnioskodawcy ubiegającego się o ochronę międzynarodową nie może być uzależnione ani od formalnego złożenia rzeczowego wniosku, ani od jego

rejestracji, a po drugie, okoliczność, iż obywatel państwa trzeciego wyraził wolę ubiegania się o ochronę międzynarodową przed „innym organem” w rozumieniu art. 6 ust. 1 akapit drugi dyrektywy 2013/32, wystarcza do uznania go za wnioskodawcę ubiegającego się o ochronę międzynarodową, a tym samym do rozpoczęcia biegu terminu sześciu dni roboczych, w ciągu którego dane państwo członkowskie musi zarejestrować ten wniosek (wyrok z dnia 9 września 2021 r., Bundesrepublik Deutschland/SE, C-768/19, EU:C:2021:709, pkt 49). Ciążący na państwie członkowskim wymóg współpracy z wnioskodawcą ubiegającym się o ochronę międzynarodową oznacza w związku z tym konkretnie, że jeżeli z jakiegokolwiek powodu dowody dostarczone przez wnioskodawcę nie są kompletne, aktualne lub nie mają znaczenia, konieczne jest, aby dane państwo członkowskie współpracowało czynnie w tym stadium postępowania z wnioskodawcą, aby umożliwić zebranie wszystkich dowodów, które mogłyby uzasadnić wniosek (wyrok z dnia 22 listopada 2012 r., M. M., C-277/11, EU:C:2012:744, pkt 66).

- 15 Sąd odsyłający podkreśla, że – jak wynika z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości – każdy obywatel państwa trzeciego lub bezpaństwowiec ma prawo wystąpienia z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium państwa członkowskiego, w tym na jego granicach lub w strefach tranzytowych, nawet jeżeli przebywa na tym terytorium nielegalnie; prawo to należy mu przyznać bez względu na szanse powodzenia takiego wniosku; od chwili wystąpienia z takim wnioskiem obywatel państwa trzeciego lub bezpaństwowiec nabywa statusu wnioskodawcy ubiegającego się o ochronę międzynarodową w rozumieniu dyrektywy 2013/32; nie można co do zasady przyjąć, aby taki wnioskodawca przebywał nielegalnie na terytorium państwa członkowskiego, w którym wystąpił z wnioskiem, dopóki nie zostało wydane rozstrzygnięcie w jego przedmiocie w pierwszej instancji (wyrok z dnia 16 listopada 2021 r., Komisja Europejska/Węgry, C-821/19, EU:C:2021:930, pkt 136, 137).
- 16 Sąd odsyłający zauważa również, że w art. 33 ust. 2 dyrektywy 2013/32 wymieniono w sposób wyczerpujący sytuacje, w których państwa członkowskie mogą uznać wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej za niedopuszczalny (wyrok z dnia 14 maja 2020 r., FMS i in., C-924/19 PPU i C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, pkt 149); w ocenie sądu odsyłającego nie ma zatem możliwości, aby zgodnie z tym przepisem uznać wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej za niedopuszczalny na tej podstawie, iż nie został złożony zgodnie z procedurą przewidzianą w przepisach. Zdaniem sądu odsyłającego odmowa przyjęcia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego z naruszeniem procedury określonej w przepisach nie może być uzasadniona faktem, iż masowy napływ cudzoziemców może osłabiać skuteczne wykonywanie zadań przez organy odpowiedzialne za sprawy migracyjne. Wprawdzie to do państw członkowskich należy zapewnienie w szczególności zgodnego z prawem przekraczania granic zewnętrznych, jednak przestrzeganie takiego obowiązku nie może uzasadniać naruszenia art. 6 dyrektywy 2013/32 (wyrok z dnia 17 grudnia 2020 r., Komisja Europejska/Węgry, C-808, EU:C:2020:1029, pkt 127).

- 17 Ponieważ rozpatrywane przepisy prawa krajowego wykluczają możliwość złożenia wniosku o udzielenie azylu zasadniczo z uwagi na fakt, że cudzoziemiec wjechał do Republiki Litewskiej i przebywa w niej nielegalnie, sąd odsyłający zmierza do ustalenia, czy takie przepisy krajowe są sprzeczne z art. 7 ust. 1 dyrektywy 2013/32 w związku z art. 4 ust. 1 dyrektywy 2011/95.
- 18 Jeżeli odpowiedź na pytanie pierwsze jest twierdząca, sąd odsyłający zmierza również do ustalenia, czy art. 8 ust. 2 i 3 dyrektywy 2013/33 należy interpretować w ten sposób, że wyklucza on przepisy prawa krajowego, takie jak przykładowo art. 140¹⁷ ust. 2 ustawy o statusie cudzoziemców, na mocy których w razie ogłoszenia stanu wojennego, stanu wyjątkowego lub sytuacji wyjątkowej spowodowanej masowym napływem cudzoziemców, osoba ubiegająca się o azyl może zostać zatrzymana jedynie dlatego, że wjechała na terytorium Republiki Litewskiej, nielegalnie przekraczając granicę państwa. Sąd odsyłający stwierdza, że zgodnie z wymogami określonymi w dyrektywie 2013/33 wnioskodawcy ubiegający się o ochronę międzynarodową mogą zostać zatrzymani jedynie w bardzo jasno zdefiniowanych, wyjątkowych okolicznościach, określonych w tej dyrektywie, przy czym sposób i cel zatrzymania muszą być zgodne z zasadami konieczności i proporcjonalności. Sąd odsyłający ma wątpliwości, czy zatrzymanie, o którym mowa w art. 140¹⁷ ust. 2 ustawy o statusie cudzoziemców, spełnia takie wymogi i czy można je uznać za uzasadnione, nawet biorąc pod uwagę zagrożenie dla funkcjonowania systemu migracji za sprawą masowego napływu cudzoziemców.